

*Юзефович К. О.,
здобувач вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

В умовах інтеграції України в міжнародну спільноту все більшої ваги набувають останні розробки в галузі альтернативного сільського господарства, спрямованого на раціональне використання природних ресурсів і ресурсозбереження на благо нинішніх і майбутніх поколінь. Сучасні умови господарювання висувають нові вимоги до технології виробництва та якості сільськогосподарської продукції. В умовах глобальних змін якості та екологічна безпека сільськогосподарської продукції є вирішальними чинниками її конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках. У зв'язку з цим все більшого значення набуває культура органічного землеробства, яка забезпечує збереження та відтворення навколишнього природного середовища та його біорізноманіття, збалансований стан екосистеми, що є запорукою сталого соціально-економічного та екологічного розвитку.

Забезпечення сталого розвитку агросфери неможливе без розробки нової, соціально відповідальної стратегії ведення сільського господарства, метою якої є збалансування економічних, соціальних та екологічних процесів як у середині конкретної держави, так і на світовому рівні. В сучасних умовах зростання антропогенного впливу на навколишнє середовище та необхідності досягнення продовольчої безпеки органічне виробництво є перспективним напрямом розвитку аграрного сектора економіки України. Органічне виробництво можна трактувати як цілісну систему господарювання та виробництва органічної продукції, яка забезпечує збалансовану динамічну рівновагу економічної, соціальної та екологічної її складових з метою об'єднання соціально-економічного зростання аграрного сектора економіки, збереження та відтворення природноресурсного потенціалу, збільшення обсягів якісних і безпечних продуктів харчування, підвищення життєвого рівня населення.

Перехід до системи органічного виробництва є необхідною умовою інтеграції української аграрної економіки у світові господарські процеси, забезпечення та підвищення її конкурентоспроможності [1].

Отже, з огляду на зазначені положення, основними напрямками екологізації сільськогосподарського виробництва слід вважати: застосування ґрунтозахисних технологій ведення аграрного виробництва; мінімізацію техногенного впливу на землі сільськогосподарського призначення; здійснення заходів охорони земель сільськогосподарського призначення та ґрунтів від забруднення та псування; оптимізацію структури

землекористування. На доктринальному рівні сформульовано поняття принципу екологізації аграрного виробництва, який полягає в тому, що являє собою керівне положення – вимогу аграрного законодавства стосовно нормативного закріплення та практичної реалізації екологічних імперативів усіма суб'єктами сільськогосподарської виробничої діяльності з метою захисту навколишнього природного середовища, мінімізації негативного впливу антропогенних факторів на нього, збереження стійкої рівноваги екосистем, екологізованого природокористування в процесі їхньої діяльності, а також виробництва якісної, екологічно безпечної сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження. Аналізуючи цю наукову позицію, можна дійти висновку, що екологізація сільськогосподарського виробництва може простежуватися в двох основних напрямках: по-перше, шляхом дотримання та реалізації екологічних імперативів у процесі виробничо-господарської діяльності аграрних товаровиробників, яка зумовлює необхідність раціонального та екологічного безпечного використання земель сільськогосподарського призначення та інших природних ресурсів; по-друге, забезпечення виробництва екологічно безпечної сільськогосподарської продукції [2].

Збалансоване освоєння вітчизняних сільськогосподарських угідь потребує комплексного використання та підтримки державного механізму регулювання. Результатом функціонування ефективної національної системи регулювання сільськогосподарського землекористування мають стати нові ринкові відносини, метою яких є забезпечення ефективної взаємодії окремих сільськогосподарських організацій з державними органами влади в результаті їх розвитку та регулювання та технічного регулювання процесів, до сільськогосподарського виробництва, щоб переконатися, що воно відповідає встановленим критеріям за певними показниками, особливо екологічними показниками. Результатом реалізації описаного вище інтерактивного процесу є перехід до екологічних принципів розвитку при задоволенні високих соціальних потреб населення. Важливі аспекти впровадження збалансованого землекористування в сільськогосподарській діяльності є формування мотиваційних цілей окремих аграрних формувань, підтримання на економічно доцільному рівні їх виробництв і сприяння частковій реалізації аграрного продукту, виробленого із застосування екобезпечних технологій. Наслідком такої підтримки буде отримання суспільно корисного ефекту та одночасно економічного результату від реалізації аграрної продукції належного рівня якості й безпечності. Формування політики у сфері державного регулювання та стимулювання збалансованого сільськогосподарського землекористування має бути спрямоване на розвиток як традиційного (інтенсивного) землекористування, так і екологічного (екстенсивного) використання земель сільськогосподарського призначення.

На сучасному етапі національного розвитку при формуванні національної політики щодо збалансованого використання земельних ресурсів

необхідно враховувати особливості кожного регіону з метою збалансування соціально-економічних та екологічних пріоритетів його розвитку та запобігання особливості потенційного використання земель в окремих регіонах. Погіршилася якість землі. Збалансування землекористування на регіональному рівні потребує формування та реалізації національної регіональної земельної політики. Формування регіональної земельної політики має здійснюватися шляхом забезпечення ефективності децентралізованих організаційних моделей влади [3].

Отож, основним напрямом розвитку аграрної сфери у сучасних умовах євроінтеграції є захист інтересів національних товаровиробників та експортерів. Основою створення придатних умов для здійснення торгово-економічної співпраці з окремими країнами ЄС чи їх групами є запровадження збалансованої товарної політики щодо чутливих груп сільськогосподарських товарів. Лібералізація доступу товарів та послуг на зовнішні ринки стане ефективним знаряддям збільшення обсягів українського експорту. Впровадження зони вільної торгівлі з перспективним торговельно-економічним партнерством дасть можливість Україні збільшити географію національного експорту та його номенклатуру шляхом лібералізації ринків у перспективі. Спільна аграрна політика з ЄС сприяє збільшенню уваги до охорони навколишнього середовища, якості харчових продуктів, а також підтримує реформування аграрної галузі економіки. Економіка України в сучасних умовах більше аграрна, ніж індустріальна. Дуже важливо досягати синергії між сільським господарством і промисловістю. Маючи переважно сільськогосподарську економічну орієнтацію, в Україні варто розвивати неконкурентний порівняно із США чи Європою сектор промисловості. Він створює інновації, необхідні для розвитку сільського господарства. І лише інноваційна модель розвитку аграрного виробництва в умовах глобалізації може принести економічний ефект за допомогою технологічного оновлення ресурсної бази та структурної перебудови аграрної економіки.

Список використаних джерел:

1. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України Бородіної О.М., д-ра екон. наук Шубравської О.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2018. – 152 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37049/1/%D0%A3%D0%B7%D1%83%D0%BD.pdf>
2. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування : навч. посібник. Львів : «Новий світ - 2000», 2003. 248 с URL: https://www.studmed.ru/safranov-ta-ekologchn-osnovi-prirodokoristuvannya_1beae395ee3.html
3. Шкабара Т.Л., Остапенко А.Ю. Перспективи виробництва екологічно чистого аграрного продукту в Україні на засадах державного регулювання. Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія Економічні науки. Випуск 21. Частина 1. 2016. С. 42-45. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/345>

Науковий керівник - **Христенко О. А.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв